

Indledningen er redigeret af Krista Stinne Greve Rasmussen og Emilie Karner Hansen
Tilsyn ved dr.phil. Jes Fabricius Møller

Denne pdf er en læseversion af værkets indledning. Værket findes digitalt med
punktcommentarer, tekstredigering og faksimiler på www.grundtvigsværker.dk

PDF ved Kim Steen Ravn

Copyright: *Grundtvigs Værker* 2024

Indledning til

Sang i Dronningens Asyl paa Marmorpladsen den 3. October 1842

ved Kirsten Vad

Indhold

- 1 Anledning
- 2 Grundtvig, dronningen og asylet
- 3 “Hør engang! de Fugle smaa”
- 4 Asylet ved Marmorpladsen
- 5 Anvendt litteratur
- 6 Anvendte websider

1 Anledning

I 1829 havde prinsesse Caroline Amalie stiftet et børneasyl i København, og her kunne børn mellem to og syv år blive passet, hvis deres forældre arbejdede uden for hjemmet. Asylet blev dermed forløber for daginstitutioner, som vi kender dem i dag. De første par år hed institutionen Caroline Amalies Asyl, men efter tronskiftet i 1839 blev det kaldt Dronningens Asyl.

Asylets børneflokk voksede med tiden, hvilket også afspejles i dets udskiftning af lokaler: Da asylet åbnede i 1829, lå det i Gothersgade. I 1830 flyttede det til Kronprinsessegade. Fra 1837 havde det til huse i Sølvgade, indtil det i 1842 rykkede til Store Kongensgade, hvor det herefter havde hjemme i knap 24 år (*Beretning om Dronning Caroline Amalies Asyl* 1904, s. 10-17; *Bibliografien*, bind 2, s. 198). Her åbnede asylet den 3. oktober 1842, og i den forbindelse skrev Grundtvig sangen med førstelinjen “Hør engang! de Fugle smaa”.

2 Grundtvig, dronningen og asylet

Grundtvig havde kendt Caroline Amalie siden 1838, og de udviklede et nært venskab gennem tiden. I foråret 1839 havde Grundtvig holdt en række historiske foredrag for dronningen og en kreds af andre kvinder, og da Grundtvig tiltrådte som præst i Vartov Kirke i juni samme år, begyndte Caroline Amalie at deltage ved hans gudstjenester. Da der i 1841 blev oprettet en skole i forbindelse med asylet – Dronningens Asylskole – blev Grundtvig skolens ‘direktør’, dog uden at stå for den daglige ledelse (*Beretning om Dronning Caroline Amalies Asyl* 1904, s. 26; *Bibliografien*, bind 2, s. 188).

Grundtvig bidrog ofte med sange og salmer ved forskellige anledninger i asylet. Fra 1838 blev det en tradition, at han deltog i asylets julefester, hvortil han digtede julesange til børnene (*Beretning om Dronning Caroline Amalies Asyl* 1904, s. 14 f.; Grundtvig 1838, 1840 og 1841).

3 “Hør engang! de Fugle smaa”

Sang i Dronningens Asyl paa Marmorpladsen den 3. October 1842 skildrer over fem strofer børnenes begejstring for asylets nye lokaler og deres taknemmelighed for dronningens gerninger.

Asylbørnene optræder i sangen som små fugle, der pipper, kvidrer og synger, og asylet er en rede “god og lun”, hvor der er plads “at lege paa” (strofe 1-3). Strofe 3 nævner, at fuglen “Synge sødt om *Julen*” og “Hoppe mellem Lys paa Kvist”, hvilket må hentyde til asylets årlige juletræsfester. Sangens sidste strofe hylder dronningen, og den betydning hun har for børnene.

Verset, “*Dronningen* er kommet hjem” (strofe 2), hentyder til, at Caroline Amalie kort forinden åbningen af asylet den 3. oktober var vendt hjem efter en længere rejse til Jylland (*Bibliografien*, bind 2, s. 198; *Den Vest-Sjællandske Avis* 1842, s. 616).

Sangen er skrevet over melodien til B.S. Ingemanns “Aftensang for Børn” med førstelinjen “Til vor lille Gjærning ud”, hvis melodi var komponeret af C.E.F. Weyse. Værket var en del af udgivelsen *Syv Aftensange*, som Ingemann og Weyse udgav i 1838 (Ingemann og Weyse 1838).

4 Asylet ved Marmorpladsen

Da asylet flyttede i 1842, fik de nye og “hensigtsmæssige, større Lokaler med en fortrinlig Legeplads i fri og luftige Omgivelser ved ‘Marmorpladsen’ i Store Kongensgade” (*Beretning om Dronning Caroline Amalies Asyl* 1904, s. 15). På titelbladet til sin sang angiver Grundtvig også Marmorpladsen som asylets placering.

I 1842 henstod den ufærdige Frederiks Kirke (Marmorkirken) som en ruin. Grundstenen til kirkebyggeriet blev lagt af Frederik 5. i 1749, og arkitekten bag rokokokirken var Niels Eigtved. Byggeriet gik i stå på grund af økonomiske årsager i 1770 og efterlod kirken som en halvfærdig ruin. I 1874 overtog C.F. Tietgen byggeriet, og i 1894 blev kirken indviet (Grinder-Hansen 2020).

F. Sødring: Parti af Marmorpladsen med ruinerne af den ufuldførte Frederikskirke (1835). Kilde: Statens Museum for Kunst.

Asylet var placeret i Frederiks Kirkens forvalterbolig; en bindingsværksbygning ud mod Store Kongensgade, som bestod af fem værelser med kakkellovn. Asylets legeplads lå ud mod kirkeruinen og blev adskilt fra denne med et plankeværk (*Beretning om Dronning Caroline Amalies Asyl* 1904, s. 16 f.).

5 Anvendt litteratur

- *Bibliografien*, se Johansen, Steen (1948-1954).
- *Beretning om Dronning Caroline Amalies Asyl gennem 75 Aar* (1904) udg. Bestyrelsen for "Dronning Caroline Amalies Legat til Asylet og Asylskolen i Rigensgade". København.
- *Den Vest-Sjællandske Avis* (1842), nr. 154, 6. oktober. Slagelse.
- Grundtvig, N.F.S. (u.å.: 1838) *Jule-Sang i Prindsesse Caroline Amalias Asyl*. (u.st.).
- Grundtvig, N.F.S. (u.å.: 1840) *Jule-Sange i Dronning Caroline Amalias Asyl*. København.
- Grundtvig, N.F.S. (u.å.: 1841) *Julesange*. (u.st.).
- Ingemann, B.S. og C.E.F. Weyse (1838) *Syv Aftensange*. København.
- Johansen, Steen (1948-1954) *Bibliografi over N.F.S. Grundtvigs skrifter*, bind 1-4. København.

6 Anvendte websider

- [Grinder-Hansen, Poul \(2020\) "Frederiks Kirke \(Marmorkirken\)" i *Trap Danmark, lex.dk*](#). (18. oktober 2023)
- [F. Sødring \(1835\) *Parti af Marmorpladsen med ruinerne af den ufuldførte Frederikskirke*. Statens Museum for Kunst](#). (18. oktober 2023)